

Omgeving inspireert deelnemers Steenbreekdag

Zelden zal de Inspiratiedag van Stichting Steenbreek op zo'n mooie locatie en zonnige dag hebben plaatsgevonden als op donderdag 8 juni op het terrein van Duurzaamheidscentrum Assen. In het buitentheater Tivoli werd de bezoekers een interessant programma voorgeschoteld waaraan de deelnemers door middel van discussie en een rondleiding over het terrein actief mee konden doen.

Auteur: Hans Bouwman | Beeld: Sjon.nl

De dag werd bijgewoond door circa vijftig mensen die met vergroening, biodiversiteit en klimaatadaptatie bezig zijn, en door mensen die zich bezighouden met het sociale domein en gezondheid. Het programma bestond uit diverse sprekers en presentaties en een rondleiding over het terrein.

Dagvoorzitter **Joop Spijker** (WUR) opende de dag en wethouder **Bert Jan ten Oever** (van onder meer groen, grijs en afval) van de gemeente Assen heette alle deelnemers welkom.

DUURZAAMHEIDSCENTRUM ASSEN

Loes van Zoggel en **Lisa Klijnstra** vertelden over het Duurzaamheidscentrum. Van Zoggel, die zich bezighoudt met participatie eigen huis, tuin en balkon, gaf drie voorbeelden van activiteiten op dat gebied: een bezoek aan het Duurzaamheidscentrum, een actie met leerlingen die een week les krijgen over biodiversiteit en daarna hun kennis in praktijk brengen, en een marktkraam die ingezet wordt bij onder meer wijkfeesten en kinderactiviteiten.

Lisa Klijnstra richt zich op participatie in het openbaar groen. Zij vertelde onder meer dat elke dinsdag er veertig vrijwilligers komen die aan de gang gaan in het arboretum.

Op de stelling van dagvoorzitter Joop Spijker dat bij vergroening samengewerkt moet worden met het sociale domein, gaf een deelnemer van gemeente Enschede het voorbeeld van sociaal tuinieren in de gemeente. Hierbij zijn vrijwilligers uit de buurt betrokken die bij mensen voor wie het moeilijk is om zelf de tuin aan te pakken, de handen uit de mouwen steken.

WIJKPARK CROMVLIET

Het project **Wijkpark Cromvliet in Den Haag** is winnaar bij de professionals van de Steenbreektrofee 2022. Het Cromvlietplein en omgeving vroeg om de nodige verbetering vanwege de verslechterde leefbaarheid, kwaliteit van de buitenruimte en problematiek door hittestress en wateroverlast.

Het is veranderd in een klimaatbestendig park; er zijn nieuwe bomen bij geplant en er is ongeveer 2000 vierkante meter groen toegevoegd. Een deel van de stoepen is vervangen door vakken met planten, bloemen en hagen.

Arno Lammers was hier namens de gemeente Den Haag bij betrokken. Hij vertelde dat een deel van het succes was de samenwerking met andere diensten in de gemeente (zoals riolering), andere stadsdelen en het aanhaken van onder meer het waterschap en kennisinstellingen. Het leidde tot niet alleen de Steenbreektrofee, maar ook een prijs van het waterschap. Daarnaast is er veel belangstelling voor rondleidingen. Belangrijk is volgens Lammers 'de wijken ingaan, terugkoppelen en zorgen dat de mensen zelf iets kunnen doen. Zo is een voetbalveld, een podium en een moestuin gemaakt.'

LUNCH EN RONDLEIDING

De pauze was voor een vegetarische lunch die door menigeen in de zon op het gras werd genuttigd. Na de "picknick" werden diverse groepjes geformeerd die onder leiding van een medewerker van het Duurzaamheidscentrum een rondwandeling maakten over het terrein. In het Duurzaamheidscentrum Assen vraagt de gemeente en stichting Het Drentse Landschap aandacht voor een duurzame samenleving; door het geven van informatie over duurzame maatregelen die de gemeente zelf treft, maar ook door inzichtelijk te maken wat inwoners (jong en oud) zelf kunnen doen om bij te dragen aan het duurzamer maken van hun eigen woon- en leefomgeving.

ONDERZOEK TUINEN

Het tweede deel van de Inspiratiedag begon met een presentatie van **Pleun van Arensbergen**, docent van Hogeschool Van Hall Larenstein en projectleider van een onderzoek dat studenten hebben gedaan naar [tuinervaringen en motivaties van bewoners van de gemeente Rheden](#). Waarom hebben mensen hun tuinen ingericht zoals ze nu zijn, wat doen ze in hun tuinen en wat zouden ze willen doen aan klimaatadaptatie en bevordering van biodiversiteit?

Aan het onderzoek deden 110 eerste- en tweedejaarsstudenten mee. Zij interviewden 240 personen in 22 wijken en verspreidden vragenlijsten die door 300 mensen werden ingevuld. Zij kwamen tot drie tuintypologieën: groen/semi-groen en versteend (of grijs); groen/oranje/rood, in termen van waarde voor biodiversiteit; indeling op basis van functie van de tuin, bijvoorbeeld recreatieve, functionele, biodiverse/wilde tuin.

Hier horen ook verschillende typen mensen bij. Van Arensbergen gaf aan de hand van vier mensen uit het publiek een beschrijving van verschillende persona's, te weten een Henk-Jan van 63, Sarah van 35, Ingrid van 42 en Teun van 74.

PIENTERE TUINEN

Van Hall Larenstein is net als Stichting Steenbreek partner in het project [Pientere Tuinen](#). Bij dit grootste participatieproject van Nederland krijgen tuinbezitters een bodemsensor die de temperatuur en het vochtgehalte meet. Via een persoonlijk dashboard krijgen zij inzicht in de metingen. De verzamelde data

worden gebruikt voor advies op maat, informatie over het vergroenen van de tuin en onderzoek naar factoren die van invloed zijn op hittestress, verdroging en wateroverlast, zo vertelde **Arjen Hof** van WeCity en mede-initiatiefnemer van Pienter Tuinen. Tegelijkertijd worden twee driejarige onderzoeken gehouden, door het RIVM en Van Hall Larenstein.

In de afgelopen maanden hebben inmiddels vijftien gemeenten meegedaan aan Pienter Tuinen vertelde Hof. Zoals Den Bosch, Almere, Hof van Twente, Meppel en Den Haag. In de provincie Utrecht doen vijfhonderd mensen mee. De Rabobank, waar de aftrap van het project plaatsvond, heeft honderd medewerkers een sensor gegeven. 'We willen met dit project mensen aan het nadenken zetten en stimuleren om aan de gang te gaan met hun tuin.'

WEERSTAND BIJ ACTIES

De laatste spreker was **Chantal van der Leest**, gedrags- en klimaatpsycholoog en auteur, die vertelde waarom weerstand ontstaat, bijvoorbeeld bij vergroeningsacties die zijn georganiseerd. 'Mensen vinden het niet fijn als iets wordt opgelegd omdat ze dan het idee hebben dat hun vrijheid wordt afgepakt. We willen wat we niet mogen en we willen niet wat we moeten.' Als je het gedrag van mensen wilt veranderen, is het volgens haar belangrijk dat ze willen, kunnen en gelegenheid hebben.

In samenspraak met de deelnemers kwam ze tot enkele weerstandsfactoren zoals kosten (kunnen), leeftijd (kunnen), geen verandering willen (willen), angst voor

het onbekende (willen) en cultuur (gelegenheid: wat zullen de burens wel niet denken?).

Aan de hand van eigen ervaring (vergroenen van haar straat) kon Van der Leest enkele concrete voorbeelden van weerstand noemen: kinderen kunnen gestoken worden door wespen, hebben al genoeg groen, we willen in de openbare ruimte meer groen maar niet ten koste van een parkeerplek, en 'de hond heeft hooikoorts'.

Als uitsmijter gaf Van der Leest de deelnemers drie tips die ze kunnen gebruiken bij het opzetten van diverse publieksacties: 1. Maak het zo gemakkelijk mogelijk; 2. Maak gebruik van voortrekkers; 3. Laat mensen vrij.

AFSLUITING

De afsluiting was voor Wout Veldstra, voorzitter van Stichting Steenbreek. Hij noemde de geweldige en mooie omgeving waarin de dag zich had afgespeeld ('door de omgeving kregen we een betere interactie'). Veldstra verbaasde zich wel dat door het succes van Steenbreek in de afgelopen jaren andere natuurorganisaties een soort concurrentie ervaren.

Positief vond hij dat binnenkort wordt gesproken met de VHG, de Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners, om samen te werken. Richting gemeenten gaat Steenbreek concrete aanbiedingen doen. 'Een bewijs dat we goed bezig zijn, is deze dag en jullie aanwezigheid.' 🌱

Deelnemers: ideeën delen binnen de gemeente

De deelnemers aan de Inspiratiedag kregen na afloop een ansichtkaart (Groeten uit Assen) waarop zij een aanvulling konden schrijven op: Morgen ga ik aan de slag met:. Uit de reacties bleek de dag vooral voor inspiratie gezorgd te hebben (en daar is de dag ook voor bedoeld). Het Duurzaamheidscentrum Assen was voor velen een mooi voorbeeld. Een groot aantal deelnemers gaf aan vooral binnen hun organisatie de ideeën te willen delen met collega's, wethouder, gemeente of provincie. Ook het project Pientere Tuinen sprak aan.

EEN SELECTIE UIT DE VELE ANTWOORDEN:

- beginnen met een (klein) icoonproject en daarna opschalen
- afspraak wethouder, groenbeleidsmedewerker
- het simpel maken voor de bewoners
- nog meer inspiratie en motivatie bieden om wél stappen te nemen
- strategieën Steenbreek, plan maken
- aansprekend buurtproject om bestuur en raad te enthousiasmeren
- Steenbreek in duurzaamheidscampagne betrekken
- meenemen dat je een eerste handreiking moet doen (gratis helpt) om mensen mee te krijgen
- meenemen sociale domein
- aansluiten bij bewonersinitiatieven en die faciliteren

